

Загальні методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу в п'ятих класах загальноосвітніх навчальних закладів

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» у 2013/2014 навчальному році 5 класи загальноосвітніх навчальних закладів перейдуть на навчання за новими програмами для учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів, з якими можна ознайомитися на сайті Міністерства освіти і науки України за адресою: www.mon.gov.ua.

Для учнів 6-11-х класів чинними залишаються рекомендації, що містяться у листі Міністерства від 01.06.2012 року №1/9-426 «Щодо інструктивно-методичних рекомендацій із базових дисциплін» (Інформаційний збірник та коментарі Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України №17-22, 2012 р.).

1. Керівникам інтернатних навчальних закладів

Організувати роботу щодо підготовки педагогів, які працюють у 5-х класах, та регулювання навчально-виховного процесу:

Провести педагогічні ради за тематикою «Готовність школи до впровадження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти».

На засіданнях методичних об'єднань, класних та загальношкільних нарадах необхідно виробити єдині вимоги до учнів (дотримання єдиного орфографічного режиму, критеріїв оцінок тощо).

Провести спеціальні тренінги з проблем наступності навчання.

Спланувати систему відкритих уроків для відслідковування динаміки форм і методів навчання учнів 4-5 класів.

Організувати різнорівневе співробітництво дітей 4-5 класів за активної участі вчителів початкової та основної школи;

При складанні розкладу уроків урахувати оптимальне співвідношення навчального навантаження протягом тижня, а також правильне чергування протягом дня і тижня предметів природничо-математичного і гуманітарного циклів з уроками музики, образотворчого мистецтва, трудового навчання, основ здоров'я та фізичної культури. При складанні розкладу уроків необхідно враховувати динаміку розумової працездатності учнів протягом дня та тижня.

Не припускати організацію навчання п'ятикласників у другу зміну.

Обов'язковим є дотримання Державних санітарних правил і норм влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу (ДСанПіН 5.5.2.008-01).

2. Учителям-предметникам, які працюватимуть у 5 класах

Організувати роботу щодо організованого переходу на новий Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти за такими формами:

- участь у спеціальних тренінгах з проблем наступності навчання;
- проведення відкритих уроків, на яких відслідковувати динаміку форм і методів навчання учнів упродовж 4-5 класів;
- реалізація різнорівневого співробітництва дітей 4-5 класів за активної участі вчителів початкової школи;

З метою забезпечення педагогічної наступності заздалегідь готуватися до роботи в 5-му класі: відвідувати уроки, виховні заходи учнів-четверокласників. При цьому варто звернути увагу на особливості спілкування дітей, атмосферу уроку, рівень підготовленості та самостійності учнів.

Познайомитися з навчальними програмами для початкової школи, методикою роботи

з дітьми конкретного вчителя початкової школи, від якого клас переходить в основну школу.

Неприпустимим є перевантаження учнів зайвими за обсягом домашніми завданнями, їх необхідно дозувати з урахуванням рівня підготовки учня, вікових особливостей.

Необхідно ретельно слідкувати за темпом уроку, адже високий темп заважає багатьом дітям засвоювати навчальний матеріал.

У період адаптації забезпечити дитині-п'ятикласнику підтримку й допомогу. При занадто тривалому процесі адаптації, а також за наявності окремих функціональних відхилень необхідно звернутися до шкільного психолога.

У перші два місяці навчання давати словесну характеристику знань, умінь і навичок учнів без виставлення балів та мінімально скоротити домашні завдання.

Створювати ситуації, які б дозволяли учневі проявляти ініціативу, мати право на помилку, на власну думку, брати участь у спільній діяльності, працювати в умовах альтернативи, вибору, створювати демократичну, неавторитарну атмосферу навчання.

Використовувати систему заохочень (грамоти, подяки батькам (письмові, усні), позитивні записи в щоденнику тощо).

Використовувати інформаційні ресурси і технології для організації різноманітних форм взаємодії з учнями з метою розв'язання особистісно значущих проблем молодших підлітків.

Організувати активну співпрацю з батьками або особами, які їх замінюють, з медичними працівниками загальноосвітнього навчального закладу, шкільним психологом з метою збереження та зміцнення фізичного здоров'я учнів, їх морального та громадянського виховання.

Особливу увагу слід звернути на фізичне виховання школярів. Фізичне навантаження має бути посильним. Необхідно уважно стежити за станом дитини під час фізичних навантажень будь-якого характеру.

Для профілактики стомлюваності, порушення статури, зору учнів на уроках у першому семестрі, проводити фізкультхвилинки та гімнастику для очей.

3. Класним керівникам п'ятикласників

З метою забезпечення педагогічної наступності заздалегідь готуватися до роботи в 5-му класі: відвідувати уроки, виховні заходи учнів-четверокласників. При цьому варто звернути увагу на особливості спілкування дітей, атмосферу уроку, рівень підготовленості та самостійності учнів.

У перші тижні початку нового навчального року допомогти учням запам'ятати імена та прізвища однокласників та прізвище ім'я по-батькові вчителів-предметників (можна використовувати візитки, таблички з ім'ям, які ставляться на парту на кожному уроці) та здійснити грамотне розсаджування дітей у класі з урахуванням їх індивідуальних особливостей, психологічної сумісності, стану здоров'я, побажань батьків.

Познайомитися з умовами проживання дитини, взаєминами в сім'ї, станом здоров'я дитини (за медичною картою дитини).

З метою збереження та зміцнення фізичного здоров'я учнів, їх морального та громадянського виховання важливо організувати активну співпрацю з батьками або особами, які їх замінюють, з медичними працівниками загальноосвітнього навчального закладу, шкільним психологом, з учителями-предметниками.

Перед початком навчального року, у третій декаді серпня, доцільним вбачається проведення батьківських зборів разом із дітьми.

На такі батьківські збори варто запросити вчителів-предметників та провести екскурсію по поверхах, кабінетах, розподілити обов'язки серед учнів. На цих же зборах обирається батьківський комітет.

Роздати видрукувані на окремих аркушах «Поради батькам п'ятикласників»:

Поради батькам п'ятикласників

1. Якщо Вас щось турбує в поведінці дитини, якомога швидше зустріньтеся і обговоріть це із класним керівником, шкільним психологом.
2. Якщо в родині відбулися події, що вплинули на психологічний стан дитини, повідомте про це класного керівника. Саме зміни в сімейному житті часто пояснюють раптові зміни в поведінці дітей.
3. Цікавтеся шкільними справами, обговорюйте складні ситуації, разом шукайте вихід із конфліктів.
4. Допоможіть дитині вивчити імена нових учителів, запропонуйте описати їх, виділити якісь особливі риси.
5. Порадьте дитині в складних ситуаціях звертатися за порадою до класного керівника, шкільного психолога.
6. Привчайте дитину до самостійності поступово: вона має сама збирати портфель, телефонувати однокласникам і питати про уроки тощо. Не слід відразу послаблювати контроль за навчальною діяльністю, якщо в період навчання в початковій школі вона звикла до контролю з вашого боку.
7. Основними помічниками у складних ситуаціях є терпіння, увага, розуміння.
8. Не обмежуйте свій інтерес звичайним питанням типу: «Як пройшов твій день у школі?». Кожного тижня вибирайте час, вільний від домашніх справ, і уважно розмовляйте з дитиною про школу. Запам'ятовуйте окремі імена, події та деталі, про які дитина вам повідомляє, використовуйте їх надалі для того, щоб починати подібні розмови про школу. Не пов'язуйте оцінки за успішність дитини зі своєю системою покарань і заохочень.
9. Якщо у дитини навчання йде добре, проявляйте частіше свою радість. Висловлюйте заклопотаність, якщо у дитини не все добре в школі. Постарайтеся наскільки можливо, не встановлювати покарань і заохочень вони можуть привести до емоційних проблем.
10. Допмагайте дитині виконувати домашні завдання, але не робіть їх самі. Продемонструйте інтерес до цих завдань. Якщо дитина звертається до вас з питаннями, пов'язаними з домашніми завданнями, допоможіть їй знайти відповіді самостійно, а не підказуйте їх. Допоможіть дитині відчувати інтерес до того, що викладають у школі.
11. З'ясуйте, що взагалі цікавить вашу дитину, а потім встановіть зв'язок між його інтересами і предметами, що вивчаються в школі. Наприклад, любов дитини до фільмів можна перетворити на прагнення читати книги, подарувавши книгу, по якій поставлений фільм. Шукайте будь-які можливості, щоб дитина могла застосувати свої знання, отримані в школі, в домашній діяльності. Наприклад, доручіть їй розрахувати необхідну кількість продуктів для приготування їжі або необхідну кількість фарби, щоб пофарбувати певну поверхню.
12. Особливі зусилля прикладайте для того, щоб підтримати спокійну та стабільну атмосферу в домі, коли в житті дитини відбуваються зміни. Намагайтеся уникнути великих змін чи порушень в домашній атмосфері. Спокій домашнього життя допоможе дитині більш ефективно вирішувати проблеми в школі.

Рекомендації укладено КВНЗ "ХАНУ" на підставі листа Міністерства освіти і науки України від 24.05.13 № 1/9-368 «Про організацію навчально-виховного процесу у 5-х класах загальноосвітніх навчальних закладів і вивчення базових дисциплін в основній школі».